

AFRİKA'DA BİR RENK CÜMBÜŞÜ

Hazırlayan: Sunay Ünlü Yücel / TÜRSAB Ar-Ge Departmanı

Kuzey Afrika'nın en büyüğü ülkelerinden biridir Fas. Doğal ve tarihi cazibeleriyle adeta bir renk cümbüşüdür. Kasablanka gibi büyük ve modern şehirlerin yanı sıra, Marakeş gibi tarihi ve kültürel merkezlerin de bulunduğu Fas'ta, Agadir gibi turistik kıyı kentlerine de rastlamak mümkün. Ayrıca Atlas Dağları'nın doğal güzelliklerini ve Sahra Çölü'nün muhteşem manzaralarını da unutmamak gerekiyor.

Fas, hakimiyeti altında bulunduğu Fransa'dan bağımsızlığını ancak 1956 yılında elde edebilmiştir. Fas Krallığı, 1996 yılında kabul edilen 4. Anayasa'da ülke dini İslam, resmi dili Arapça olan bir demokratik monarşi olarak tanımlamaktadır. Fas'ta Kral, Başbakanı, hükümet üyelerini, ordu komutanlarını ve üst düzey yetkilileri kendisi atamaktadır.

Ülke çift meclisli parlamenter sistemle yönetiliyor. Danışma Meclisi'nde 270 sandalye bulunuyor. Üyeler, profesyonel birlikler, yerel konseyler tarafından her 9 yılda bir seçiliyor. Temsilciler Meclisi'nin sandalye sayısı ise 325. Parlamentoda yüzde 10'luk kota kadınlara ayrılmış durumda. Üyeler her 5 yılda bir düzenlenen seçimlerle belirleniyor ve Kral tarafından atanıyorlar. Temsilciler Meclisi'nin seçimleri bu yıl gerçekleştiriliyor. Ülkedeki muhalif partilerin hükümeti eleştirme hakkına sahip olmasına karşın, monarşinin ve İslam'ın eleştirilmesi yasak.

Kişibaşı gelirin 3 bin 200 Dolarda kaldığı ülkede işsizlik ve yoksulluk oldukça dikkat çekici. Bununla birlikte, ekonomi çevreleri önümüzdeki yıllar için oldukça umutlu görünüyor. Ülkede birkaç yıldır devam eden büyümenin önümüzdeki yıllarda da süreceği görüşü hakim. Fas 2006 yılında yaklaşık yüzde 6.7 oranında büyüme gösterdi.

2010 Yılında 10 Milyon Turist Hedefleniyor

Fas, son yıllarda özellikle Batı Avrupa pazarında oldukça ilgi gören bir destinasyon haline geldi. Bu durum ülkenin incoming rakamlarına da yansımış bulunuyor. Fas'ı 2006 yılında yaklaşık 6 milyon kişi ziyaret etmiş. Bunların 2 milyona yakınını yurtdışında yaşayan Fas vatandaşları oluştururken, yabancı ziyaretçiler arasında Fransa ilk sırada yer alıyor. Fransa'yı İspanya ve Almanya takip ediyor.

Fas Turizm ve Sosyal Ekonomi Bakanlığı'ndan alınan bilgiye göre Hükümet , 2001 yılında aldığı bir kararla, turizmi öncelikli sektörlerden biri ilan etmiş ve bu doğrultuda Hükümet ve Faslı girişimcilerden oluşan bir Konfederasyon oluşturulmuş. Bu konfederasyon aynı yıl bir çerçeve anlaşması imzalayarak “2010 Hedefleri”ni tespit etmiş. Turist sayısını 10 milyona çıkarmak, 160 bin yeni yatak kapasitesi oluşturmak, 8-9 milyar Avro arasında turizm yatırımları gerçekleştirmek, 600 bin yeni istihdam yaratmak, her yıl yaklaşık % 8.5'lik büyümeyle, turizmin ekonomi içindeki payını % 20'lere çıkarmak bu hedeflerden bazıları. Hükümetin bu hedeflere ulaşılması yönünde belirlediği stratejiler arasında ise turizm sektörünü geliştirecek 70 bin profesyonelle eğitim vermek, ülkedeki turizm arzı ile talep arasındaki sinerjiyi artıracak planlar yapmak, ülkenin yurtdışında pazarlanmasına yönelik uluslararası tur operatörleri ile anlaşmalar yapmak, ülkedeki ürün ve servis kalitesini artırmak, ülkedeki turizm organlarını yeniden yapılandırmak...vb bulunmaktadır.

Turizm ve Sosyal Ekonomi Bakanlığı ve Ulusal Turizm Federasyonu'nun ortaklaşa girişimiyle Fas'ta 2005 yılında “Turizm Gözlemevi” kurulmuş. Kuruluşun amacı 2010 hedeflerine bağlı olarak ülkedeki turizm endüstrisinin gelişimini takip etmek. Kuruluş 6 tanesi Bakanlık, 10 tanesi Ulusal Turizm Federasyonu'ndan olmak üzere 16 yönetim kurulu üyesi tarafından yönetiliyor.

Ulusal Turizm Federasyonu 1995 yılında oluşturulan ve tüm turizm profesyonellerinin birarada olduğu bir kuruluş. Ulusal Otel Endüstrisi Federasyonu, Fas Seyahat Acentaları Federasyonu, Ulusal Lokantalar Birliği, Federasyona bağlı bazı birlikler.

Fas Seyahat Acentaları Federasyonu, ülkenin seyahat endüstrisinde en önemli organlarından biri. Yaklaşık 419 seyahat acentası üyesi bulunmaktadır. Federasyondan

verilen bilgiye göre ülke seyahat girdilerinin yüzde 65'i Federasyon üyesi acentalar tarafından gerçekleştiriliyor. Federasyon'a 10 adet bölgesel seyahat acentaları birlikleri de üye.

Çeşitli kaynaklardan alınan bilgiye göre son yıllarda Fas'ın özellikle Avrupa ülkelerinde cazip bir destinasyon haline gelmesinde ülkenin bu pazarlarda gerçekleştirdiği tanıtım kampanyalarının önemi büyük. 2005 yılında Fas'ın Avrupa pazarlarında yapmış olduğu tanıtım faaliyetlerinin maliyeti yaklaşık 40 milyon Euro civarında.

Rakamlarla Fas Turizmi

Fas incoming turizm sayısında 2001 yılından bu yana düzenli bir gelişim sözkonusu. 2006 yılında bir önceki yıla göre yüzde 6 oranında bir artış yaşanmış. Fas'ın incoming rakamlarında olduğu gibi gelirlerinde de düzenli bir artış dikkati çekiyor. Dünya Turizm Örgütü (UNWTO)'dan alınan bilgiye göre 2004 yılında 1 milyon 700 bin civarında Fas vartandaşı yurtdışına çıkmış.

Fas'ta 153 bin 630 yatak kapasitesi bulunuyor. 2004 yılında konaklama merkezlerinin doluluk oranı yüzde 47 olarak gerçekleşmiş.

Fas Ziyaretçi Sayısı x Bin Kişi					
2001	2002	2003	2004	2005	2006
4.431	4.303	4.552	5.732	5.843	6.200*
Fas Turizm Geliri X Milyon ABD Doları					
1999	2000	2001	2002	2003	2004
1.880	2.040	2.526	2.646	3.221	4.541
Kaynak: Dünya Turizm Örgütü, *Tahmini Rakam					

Türkiye – Fas Turizm İlişkileri

Fas'tan Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısında artış devam ediyor. 2006 yılında yaklaşık 30 bin Faslı Türkiye'yi ziyaret etmiş. Bununla birlikte, 2005 yılında gelen ziyaretçilerden ancak 7 bin 796'sının işletme belgeli konaklama tesislerinde kaldıklarını belirtmekte yarar var. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre

Türkiye'yi Ziyaret Eden Fas Vatandaşlarının Sayısı						
	YILLAR				% DEĞİŞİM ORANI	
MİLLİYET	2004	2005	2006	2005/04	2006/05	2004
FAS	15 987	24 914	30 422	55,84	22,11	15 987
Kaynak: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı						

2001 yılında ülkemize gelen Faslıların % 20'si transit geçiş yaptı.

TC Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerinde, 2005 yılında konaklayan Faslıların yüzde 95'inin İstanbul'u tercih ettiği belirtiliyor. Antalya, Muğla gibi klasik tatil destinasyonlarında kalanların oranları ise ancak yüzde 1'lerde kalıyor. Gelişim amacıyla, gezi eğlence yüzde 19,32 ile ilk sırada yer alırken, kültür yüzde 14,71, yakınları ziyaret yüzde 12,27 ve ticari ilişkiler yüzde 7,05 oranında bir paya sahip.

Tanıtım Yetersiz

Fas'a incoming ve outgoing operasyonları gerçekleştiren bazı seyahat acentaları, her iki ülkenin tanıtımının yetersiz olması nedeniyle turizm ilişkilerinin beklenen düzeyde olmadığını belirtiyorlar. Tanıtımın beklenen düzeyde gerçekleştirilmesi durumunda, iki ülkenin turizm rakamlarının yukarı seviyelere çıkacağına inanılıyor.

Son yıllarda Fas, Türk vatandaşları tarafından da ilgi gören bir destinasyon haline geldi. Henüz rakamlar çok büyük olmasa da ülkeye olan ilgi her yıl artış gösteriyor. UNWTO verilerine göre 2004 yılında 8 bine yakın vatandaşımız Fas'ı ziyaret etmiş.

Turizm

İşbirliği Anlaşması

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu DEİK tarafından verilen bilgiye göre Türkiye ile Fas arasında 1992 yılında Rabat'ta bir Turizm İşbirliği Anlaşması imzalanmış.

Anlaşma özetle; iki ülke arasındaki turistik ilişkilerin teşvik edilmesi, turizm işletmeleri arasında işbirliğinin sağlanması, iki ülke arasındaki seyahat formalitelerinin kolaylaştırılması, turizm alanında bilgi, deneyim ve dokümantasyon değişimi gibi konuları içeriyor.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Başkanlığı'nda, TÜRSAB'ın da katıldığı bir heyetle 2005 yılında Fas'a yapılan ziyaret iki ülke ekonomik ilişkilerine önemli bir ivme kazandırmış. Gene aynı yıl Merkezi Fas'ta bulunan ICDT - İslam Ticaret Geliştirme Merkezi ile 1. İslam Ülkeleri Turizm Fuarı nedeniyle Fas'a bir ziyarette bulunulmuş.

Fas Filmcilerin İlgisi Odağı Olagelmiş

Fas'ın en önemli aktivitasyonlarından biri Marakeş'te her yıl düzenlenen film festivali. Alan Parker, Jean-Jacques Annaud, Jeanne Moreau, Francis Ford Coppola, David Lynch, Constantin Costa-Gavras gibi dünyaca ünlü oyuncu ve yönetmen Festival

çerçevesinde Fas'ı ziyaret etmişler. Fez ise Dini Müzikler Festivali ile ünlü. Bunların dışında, Fas'ın birçok şehrinde ünlü festivallere rastlamak mümkün.

Fas'ın Turistik Cazibeleri

Rabat: Başkent Rabat, tarihle modernizasyonun iç içe geçtiği önemli şehirlerden biri. Şehir adeta İslam ve Avrupa kültürünün karışımından oluşmuş. Şehrin en önemli eserlerinden biri Hassan Camii'sidir. Denizden gökyüzüne doğru ihtişamla yükselen Kral Hasan Camii ziyaret edilmesi (Dünyanın en büyük camilerinden birisidir) tavsiye edilen yerlerin başında gelmektedir. Kral V. Muhammed'in türbesi Fas sanatının görkemli bir örneği olarak kabul edilmektedir. Leyleklerin geleneksel uğrak yerlerinden biri olan Antik Sale kentinin kalıntıları ise kente 2 km uzaklıkta bulunuyor. Kentte bir de Dar-es-Salam adında bir golf klübü bulunuyor.

Kasablanka

"Bir daha çal **Sam**"... Hollywood'un unutulmaz ismi Ingrid Bergman'ın bu sözleriyle herkesin aklında yer eden Kasablanka, ülkenin en büyük şehri olduğu gibi, aynı zamanda Kuzey Afrika'nın da en büyük ve hareketli liman kentidir. Faslı şirketlerin yüzde 60'ının bulunduğu kent, Fas ekonomisinin adeta kalbi durumundadır. Kasablanka'nın önemli özelliklerinden birisi planlı gelişmiş bir kent olmasıdır. Bu nedenle, geniş bulvarlar ve bu bulvarları çevreleyen özgün mimariye sahip sivil binalar dikkat çekicidir.

Fes – Fez

İmparatorluk dönemine ait en eski kent Fes, eski ve yeni kent olmak üzere iki bölüme ayrılmış. Eski Fes'in Ortaçağ döneminden kalma kısmına Medina deniyor. Çevresi duvarlarla çevrili olan Medina'nın bir kaç tane giriş kapısı var. Burada 300 hektarlık bir alana kurulmuş muhteşem bir eski çarşı var. Bu çarşıda İslami okullar, cami ve hatta hamamlar, fırınlar bulunuyor. Kairouan Cami ise en ünlüsü; 15-20 bin kapasiteli bir ibadet yeri; Müslüman olmayanların girmesi yasak. Fakat dışarıdan bakıldığında bile caminin muhteşemliği hakkında bir fikir sahibi olmak mümkün.

Marakeş

Bugün nüfusu 1.5 milyonu aşmış olan Marakeş, Atlas dağlarının eteğinde verimli bir vahada 1062 yılında Almoravide Hanedanlığının başkenti olarak kurulmuş bir kent. Kent 12. yüzyıla kadar Almoravide hanedanlığının başkenti olma özelliğini de devam ettirmiş.

Almoravide İmparatorluğu'nun başkenti olmak Marakeş'e birçok konularda güç kazandırmış. Çünkü, bu imparatorluğun sınırları Kuzey Afrika ve Güney İspanya'ya kadar uzanmakta. Bu sayede Marakeş, kozmopolitan, harikulade Endülüs kültürü ile tanışmış ve çöl kültürü ile birleştirmiş. Bu dönemde Marakeş, İslam uygarlığı ve ünlü filozofları, bilginleri ve aydınları birbirlerine yaklaştırarak bir kültür merkezi kalesi olmuş. Almoravid'ler Marakeş'i büyük bir ticaret merkezi yapmış, bu da şehrin zenginleşmesine neden olmuş. Bir çok binalar, muhteşem bahçeler ve anıtlar yapılmış.

Denizden ve güneşten yararlanmak isteyen ziyaretçilerin ilk tercihi Agadir'dir. Şehir, mükemmel otelleri, geniş caddeleri, gösterişli bahçeleri, büyük limanı, 1. sınıf havaalanı, çam ve okalıptüs kokulu havası ve hepsinden de önemlisi altı kilometre boyunca uzanan kumsalıyla Fas'ın simgelerinden biri haline gelmiştir.

FAS GENEL BİLGİLERİ

Ülke Adı: Fas Krallığı

Nüfus: 33 Milyon

Başkent: Rabat

Dil: Arapça (resmi dil), Fransızca (diplomatik işlerde, iş çevresinde kullanılan dil)

Din: % 98 Müslüman, % 1 Hıristiyan, % 1 Yahudi

Hükümet: Anayasal Monarşi

Devlet Başkanı: Kral Mohammed VI

Hükümet Başkanı: Başbakan Driss Jettou

Turizm Bakanı: Mr. Adil Douiri

GSYH: 107

milyar

Dolar

Kişibaşı

Gelir:

\$3,200

Yıllık

Büyüme:

6.8%

Enflasyon: 6%